

Լիբանանեան Լուրեր

Մինչ Տնտեսական եւ Ընկերային Տագնապը Աւելի Եւս Կը Սրի Այլ Վտանգաւոր Երեւոյթներ Կը Յայտնուին Ամէն Օր

Մինչ Լիբանան կ'ապրի ընկերատնտեսական ահաւոր տագնապ, որ վառելանիւթի սակի ահաւոր աճէն ետք երեկ արտացոլաց նաեւ ինթըրնէթի ժամերով անջատումով:

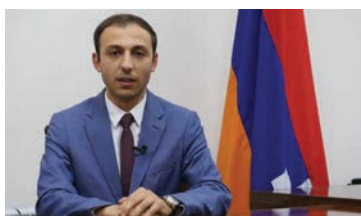
Այս բանին զուգահեռ, վտանգաւոր երեւոյթ մը պատահեցաւ Պէյրուսի «Գիրքի Միջազգային Ցուցահանդէս»-ի սրահին մէջ, երբ երիտասարդներ փորձեցին բողոքել այնտեղ յայտնուած Իրանի զինուորական առաջնորդ՝ Զասէմ Սուլէյմանիի հսկայական նկարի պարզումին ի տես: Այս բողոքին հակադարձեցին այնտեղ գտնուող՝ Իրանի համախոհ երիտասարդներ, որ տեղւոյն վրայ կռիւի մը առիթը տուաւ:

Այս բոլորը, մինչ պետութիւնը զբաղած է ընտրութիւններ կազմակերպելով, որ սկզբունքով տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Մայիսին:

Հայկական Լուրեր

Ազրայէճանը Կ'ուզէ Արդարացնել Խաղաղ Բնակչութեան Ուղղուած Յանցաւոր Ոտնձգութիւնները. Արցախի ՄԻՊ

Արցախի ՄԻՊ Գեղամ Ստեփանեան անդրադարձած է վերջին օրերուն Ազրայէճանի ռազմատեղեկատուական աղբիւրներուն տարածած կեղծ լուրերուն՝ հայ-ազրայէճանական շփման տարբեր հատուածներու վրայ հայկական կողմէն հրադարարը խախտելու մասին:

«Այդ կերպով Ազրայէճանը կ'ուզէ արդարացնել խաղաղ բնակչութեան ուղղուած յանցաւոր ոտնձգութիւնները եւ, միաժամանակ, հող նախապատրաստել յաջորդող արարքներուն եւ սադրանքներուն համար:

Մարտ 6-ին, ազրայէճանական կողմը տարբեր տրամաչափի հրազենային զինատեսակներով կրակոցներ արձակած էր ԱՀ Ասկերանի շրջանի Խրամորթ համայնքի ուղղութեամբ, իսկ այսօր՝ Մարտ 7-ին, ժամը 17:00-ի սահմաններուն, նոյն հատուածին մէջ կիրառուած է ականանանետ, արձակուած արկերը պայթած են գիւղի գերեզմանոցին հարեւանութեամբ: Զաղաքացիական անձերու մէջ տուժածներ չկան:

Նկարագրուած գործողութիւններուն զուգահեռ ազրայէճանական քարոզչամեքենան լծուած է Արցախի մէջ խաղաղ բնակչութեան անվտանգութիւնը ապահովող ռուսական խաղաղապահ ուժերն ու յատկապէս հրամանատարական կազմը վարկաբեկելու եւ զրպարտելու գործին: Արցախի Ժողովուրդի Ֆիզիքական եւ հոգեբանական անձեռնմխելիութեան դէմ ուղղուած ազրայէճանական յանցաւոր գործողութիւնները եւ ռուս խաղաղապահներուն ուղղուած զրպարտանքները կը կրեն համակարգային եւ ուղղորդուած բնոյթ, կը կազմակերպուին ազրայէճանական իշխանութիւններու իմացութեամբ եւ անոնց հրահանգով:

Հայ. Էջ 02

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում Սկսուեց Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի Ժողովը

Մարտի 7-ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի նախագահութեամբ, սկսուեց Գերագոյն հոգեւոր խորհրդի ժողովն ընդլայնուած կազմով:

Ժողովը բացուեց Տէրունական աղօթքով, որից յետոյ Գերագոյն հոգեւոր խորհրդի հոգեւորական եւ աշխարհական անդամներին իր օրհնութիւնն ու բարեմաղթանքները փոխանցեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը: Նորին Սրբութիւնն առանձնակի գոհունակութեամբ ընդգծեց Կ. Պոլսի Հայոց Պատրիարքի մասնակցութիւնը ԳՀԽ-ին: Վեհափառ Հայրապետը նաեւ շնորհաւորեց Հոգեւորի Ս. Գրիգոր վարդապետ հաշատրեանին Ֆրանսիայի Հայոց թեմի առաջնորդ ընտրուելու կապակցութեամբ՝ մաղթելով արդիւնաւետ առաքելութիւն: Ժողովի օրակարգում ընդգրկուած են ազգային, եկեղեցա-վարչական, իրաւական, կանոնական եւ եկեղեցու առաքելութեան արդիւնաւորմանն առնչուած հարցեր:

Հերքում Պոլիսէն

2Էքիեան Գերապայծառ Պիտի Շարունակէ Առաջնորդի Իր Պարտականութիւնները

Պոլսոյ Կաթողիկէ Հայոց Վիճակաւոր Առաջնորդ Արիի. Ս. Լեւոն Արք. 2Էքիեան սովորականին պէս պիտի շարունակէ իր պարտականութիւնները: Այս մասին օրերս հաղորդագրութիւն մը հրապարակած է Պոլսոյ Կաթողիկէ Հայոց Առաջնորդարանը:

Նշենք, որ Պոլսոյ Առաջնորդարանը բարոյական պարտականութիւնը զգացած է նման հաղորդագրութեամբ մը կիսուելու, ի պատասխան ընկերային ցանցերու վրայ տարածուած այն ենթադրական եւ անհիմն խօսքերու եւ արտայայտութիւններու, ըստ որոնց 2Էքիեան Գերապայծառ պիտի հրաժարի Առաջնորդի իր բարձր պարտականութիւններէն:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրեզնոյէն Լիբանան ժամանած Բժիշկները Հանդիպում Ունեցան Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսին Հետ «Ինչպէս Հոգեւորականը, Նոյնպէս Նաեւ Բժիշկը Կոչումի Գիտակցութեամբ Կոչուած Է Կատարել Իր Առաքելութիւնը»

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Լիբանանահայութեան իրենց անվճար ծառայութիւնը մատուցելու եւ դժուար պայմաններու դէմ յանդիման կանգնած իրենց քոյր-եղբայրներուն բուժման օժանդակելու նպատակով Լիբանան ժամանած Ֆրեզնոյի բժշկական առաքելութեան բժիշկները, գլխավորութեամբ Ֆրեզնոյի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան պատուոյ հիւպատոս եւ առաքելութեան խորհուրդի նախագահ Պերճ Աբգարեանի, Կիրակի, 6 Մարտ 2022-ի առաւօտեան ներկայ գտնուեցան Անթիլիասի Մայրավանքի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ մատուցուած Ս. Պատարագին, ապա այցելեցին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին:

Նորին Ս. Օծութիւնը ջերմօրէն ողջունեց լիբանանահայութեան բժշկական կարիքներուն օժանդակելու յանձնառութեամբ Լիբանան ժամանած բժիշկները եւ մեծապէս

գնահատեց անոնց անշահախնդիր եւ անանձնական ծառայութիւնը՝ շեշտելով, որ ինչպէս հոգեւորականը, նոյնպէս նաեւ բժիշկը կոչումի գիտակցութեամբ կոչուած է կատարել իր առաքելութիւնը: Ապա, Վեհափառ Հայրապետը ընդհանուր գծերով պարզեց անցնող տարիներուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան նախաձեռնութեամբ իրականացուած ընկերային ծառայութեան աշխատանքները՝ թէ՛ Սուրբիոյ եւ թէ՛ Լիբանանի մէջ: Այս առիթով, Հայրապետը անգամ մը եւս շեշտեց, որ մեր Ս. Աթոռը եղած է, եւ ու միշտ պիտի ըլլայ մեր ժողովուրդին հետ ու

մեր ժողովուրդի կողքին: Այս առիթով, խօսք առին տղթ. Էլի Թաշճեանն ու Պերճ Աբգարեանը, որոնք անդրադարձան յիշեալ նախաձեռնութեան տուն տուող պատճառներուն, առաքելութեան եւ յատկապէս Լիբանանի մէջ իրականացուելիք աշխատանքին: Անոնք, իրենց կարգին, շեշտեցին բժիշկներուն առաքելութեան կարեւորութիւնը՝ յայտնելով, որ այս առաքելութեան իրականացումը ընդառաջում էր Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին կողմէ հռչակուած «Սփիւռքի Տարի»ի ուղղուած կոչին:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանի եւ Լիբանանի Միջեւ Դիւանագիտական Յարաբերութիւնների Հաստատման 30ամեակի Վերաբերեալ

Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին գործերի նախարար Արարատ Միրզոյեանը եւ Լիբանանի Հանրապետութեան արտաքին գործերի եւ Էմիրանտներու նախարար Ապտալլա Պու Հապիպը մարտի 4-ին ուղերձներ փոխանակեցին երկու երկրների միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնների հաստատման 30ամեակի կապակցութեամբ:

Արարատ Միրզոյեանն իր ուղերձում նշել է, որ 30 տարի առաջ հաստատելով դիւանագիտական յարաբերութիւններ՝ Հայաստանը եւ Լիբանանն ամրագրեցին երկու ժողովուրդների բազմադարեայ բարեկամութիւնը պետական համագործակցութեան մեկնարկով: Նա ընդգծել է լիբանանահայ համայնքի եզակի եւ անգնահատելի դերը երկու եղբայրական երկրների միջեւ յարաբերութիւնների ամրապնդման գործում:

Հայաստանի արտգործնախարարը շեշտել է, որ երկու ժողովուրդների դարաւոր բարեկամութիւնն ամուր

հիմք ստեղծեց ձեւաւորելու երկկողմ եւ բազմակողմ համագործակցութեան ընդգրկուն դաշտ, ինչպէս նաեւ՝ միջմարդկային շփումների լայն շրջանակ, որը լաւագոյնս դրսեւորուել է մարտահրաւերները եւ դժուարին օրերը կողք կողքի յաղթահարելու վճռականութեամբ եւ պատրաստակամութեամբ:

Մեծապէս կարեւորելով հայ-լիբանանեան յարաբերութիւնների ջերմ աւանդոյթները՝ Արարատ Միրզոյեանը վստահութիւն է յայտնել, որ համատեղ ջանքերով կկարողանանք խոր բովանդակութիւն հաղորդել երկկողմ փոխ շահաւէտ համագործակցութեան լայն շրջանակին:

Ապտալլա Պու Հապիպն իր ուղերձում ընդգծել է, որ հայ-լիբանանեան դիւանագիտական յարաբերութիւնների հաստատման 30ամեակը նշում է երկկողմ փոխ շահաւէտ համագործակցութեան խորացման ամուր հաստատակամութեամբ:

Լիբանանի արտգործնախարարը նշել է, որ Հայաստանի հետ դիւա

նագիտական յարաբերութիւնների հաստատումը երկու ժողովուրդների պատմական բարեկամութեան բնական շարունակականութիւնն էր, որտեղ իր ուրոյն դերն ունի Լիբանանի հայ համայնքը՝ որպէս լիբանանեան հասարակական կառուցուածքի ընդգրկուն եւ առանցքային բաղադրիչ:

Նախարար Պու Հապիպն իր ուղերձում կարեւորել է երկու երկրների եւ ժողովուրդների ամուր բարեկամութիւնը խաղաղութեան եւ բարդ ժամանակներում իր երախտագիտութիւնը յայտնելով ԵՈՒՆԵՖԻԼ-ում Հայաստանի մասնակցութեանը եւ հաստատակամ մնալով Հայաստանի անվտանգութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան Լիբանանի անխախտ դիրքորոշմանը:

**Պատմութեան
Մէջ Այսօր**

**8 Մարտը Կանանց
Միջազգային Օրն Է**

8 Մարտը Կանանց միջազգային օրն է. օր, երբ գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչները, աւանդութեան համաձայն, տղամարդկանց կողմէն կը ստանան յատուկ ուշադրութիւն, ծաղիկներ ու նուէրներ:

Կարելոր է սակայն, նշել, որ կանանց օրը պատմութեան մէջ նշուած է այլ նշանակութեամբ:

8 Մարտը տօնուած է յեղափոխական կանանց փառաբանելու համար: Այդ օրը այն կանանց տօնն էր, որոնք կը ձգտէին տղամարդոց հետ հաւասար իրաւունքներ ունենալ:

Առաջին անգամ Կանանց միջազգային օրը կազմակերպուած տօնուած է 1911ին Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Շուէտի եւ Դանիոյ մէջ: Ժամանակի ընթացքին տօնին քաղաքական մասը մոռցուած է եւ մնացած է միայն անհրաժեշտութիւնը՝ զարնան պատուել կանանց՝ իրենց գեղեցկութեան, քնքշութեան եւ անսահման սիրելի ունակութեան համար:

Բոլոր ժամանակներուն ազգերու շատերուն մօտ կ'ընդ համարուած է «հրաշք եւ ընծայ», «կեանքի եւ երջանկութեան խորհրդանշ», եւ գրեթէ բոլոր ազգային օրացոյցներուն մէջ կայ կանանց նուիրում օր:

Հայկական Լուրեր

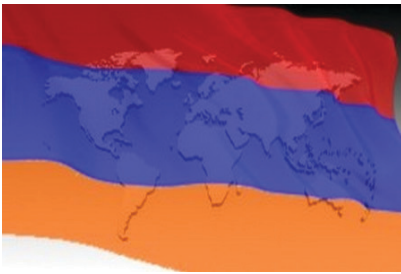
**Ազրայէճանը Կ'ուզէ
Արդարացնել Խաղաղ
Բնակչութեան Ուղղուած
Յանցաւոր
Ոտնձգութիւնները.
Արցախի ՄԻՊ**

Սկիզբը Էջ 01

Արձանագրուող բոլոր դէպքերը կրկին կ'ապացուցեն ազրայէճանական կողմի ուղիղ եւ անառարկելի դիտաւորութիւնը՝ խաթարելու Արցախի Հանրապետութեան խաղաղ բնակչութեան բնականոն կեանքը եւ ցեղական զտման ենթարկելու Արցախը:

Հայաստան(ներ), Սփիւռք(ներ), Կոտորակ(ներ) եւ... Կուսակցութիւն(ներ)

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

*Կանգնի՛ն այրերն ու մայրեր,
Ծերը կանգնի՛, կանգնի՛ տղան.
Ու ամեն ոք Ազգին սիրով լոկ արքշիռ,
Ազգին ոգով հաղորդուած
Այնպէս վառի, ապրստամբի, բորբոքի,
Որ Թորգոմայ Տունն ըզգայ
Թէ իր օճախը մարած՝
Այսօր հրաբուխ է դարձեր:
«Հայրենիքի Ոգին», Դանիէլ Վարուժան*

Թիւով քիչ ենք, մեր հայրենիքը փոքր(ացած) է, բայց ամեն բան յոգնակի է. հայրենիքներ, եկեղեցիներ, բնակավայրեր, նախագահներ, խորհրդարաններ, կառավարութիւններ, յարանուանութիւններ լեզուներ, ուղղագրութիւններ, կուսակցութիւններ, եւ իբրեւ թէ նոյն նպատակին ծառայող կազմակերպութիւններ:

Կը սիրենք յանկերգել միութիւն, որ բանաստեղծի երագած «Թորգոմի Տուն»-ն է, պատմութեան ուժը: Կը լսե՛նք բանաստեղծը...

Կոտորակուելով ուժ կը ստեղծուի՞:

Հակառակ ձախողանքներու, քարացած մտայնութիւններով կը շարունակենք կոտորակուիլ:

Ո՞վ է պատասխանատուն կոտորակումներուն. ներքին թշնամին՝ որ մենք ենք:

Տարրական ողջախոհ հայը հասկցած պէտք է ըլլայ, ըլլար, որ որպէս ինքնուրոյն ազգ եւ երկիր կը գտնուինք անհետացման սպառնալիքի դիմաց: Ինքնամտրակում կրնան թուիլ նշումները այն բոլոր ազդակներուն եւ երեւոյթներուն, որոնք նախատեսել կու տան այդ անհետացումը, նոյնիսկ եթէ մեր բաժակաճառային զեղումները, ազգային ժողովէն մինչեւ խորաններ, հանրաժողովներ եւ երգեր, հակառակը փորձեն ըսել:

Արեւմտահայաստանը կորսնցուցած ենք, օրեր առաջ կորսնցուցինք Արցախը, Հանրապետութեան տարածքը կը կտցեն, արտագաղթը մնայուն ընթացք է, սփիւռք(ներ)ը ամէն օր քիչ մը աւելի կը համարկուի իր կայք հաստատած աշխարհներուն մէջ, մեր ինքնութեան նիւթական եւ հոգեբարոյական խորհրդանիշները կ'աւերուին: Արտաքին աւերող ուժերուն դէմ ձեւական են մեր վերաբերումները, քանի որ ամէն օր ներքնապէս կոտորակուելով անատակ եւ անկարող ենք վտանգ դիմակայելու:

Տոկալու եւ տեւելու համար հողին տէր ժողովուրդ պէտք է, բացակայելով ներկայ չենք կրնար ըլլալ: Տէր ժողովուրդը երբ բազմապատիկ կոտորակումներով է, ուժ չէ: Երբեք որպէս ողբերգութիւն եւ պարտութիւն չենք դիտած մեր ներազգային բաժանումները, քաղաքական, կրօնական, լեզուական, ներսի եւ դուրսի, բազմաթիւ եւ բազմացող կուսակցութիւնները եւ անոնց պառակտումները: Կրկին եւ կրկին պէտք է լսել հայրենի գրող Աղասի Այվազեանի ահագանգը, այն մասին, որ ՄԵՆԶ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹ ԶՈՒՆԻՆԸ. «Խօսքը պետականութեան մշակոյթի մասին է, որ այսօր չկայ, իւրաքանչիւրը ստեղծում է իր ուզածը, քաղաքականութիւն է խաղում»...

Հայաստան եւ սփիւռք(ներ) եթէ այսօր չխօսինք, չբանաձեւենք, չընդունինք եւ չգործադրենք ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹը, ազգային, ընկերային եւ քաղաքական բոլոր մարզերու մէջ, ժամանակը, մեր շրջապատը,- բարեկամ եւ թշնամի,- մեզ կը հարթեն, կը դառնանք անցեալ, յիշողութիւն կորսնցուցած անանցեալ խմբաւորումներ:

Պետական մշակոյթ ստեղծելու, ժառանգելու եւ այդ մասին խօսելու համար պէտք է դրոշմուած ըլլալ հայ մշակոյթով, հայ լեզուով եւ հայոց պատմութեամբ: Անոնք կազմաւորող նկարագիր ունին, ազգի, անոր լինելութեան, անոր հայրենիքին, ներկային եւ ապագային նկատմամբ հարազատութեան, տիրոջ եւ ժառանգորդի վերաբերում ստեղծելու համար: Այս վերաբերումը արդիւնքն է ոչ միայն գիտութեան, այլ համապարփակ գգացողութեան: Ես կրնամ շատ լաւ գիտնալ Ամազոնի աւազանի այս կամ այն ցեղախումբի բարքերը, հաւատալիքները, սիրել այդ ցեղախումբի անդամները, նոյնիսկ՝ հիւանալ, բայց հարազատութիւն չեմ ունենար:

Շար. Էջ 07

Մարտահրաւեր

ՍԱՐԳԻՍ ՓՈՇՕՂԵԱՆ

«Չարթօնք»ի Երեց Աշխատակից

*Վաղ արթնացիր, սերմնացան, այս պատուէրը քեզ վաղուց տրուած է.
Բայց ունե՛ս աչքեր սրատես, որ մթնում հերկերը տեսնես:
Ե. Չարեւց*

“Հացի, օդի, ջուրի նման մենք պէտք ունինք հպարտութեան” (Վ.Թէքէեան). որքա՛ն ճշմարիտ, սակայն երբ այդ հպարտութիւնը արդարացուած չէ կ'ունենանք հակառակ արդիւնք:

Բազմիցս, տեղի անտեղի կը լսենք “Մենք առաջին Զրիստոնեայ ժողովուրդն ենք”: Աղէկ, պատիւ իրենց կամ մեր անցեալին, հայրերուն որոնք Աստուածաշունչը թարգմանեցին հայերէնի, որուն առաջին նախադասութիւնն իսկ պատգամ ունի “Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ իմանալ զբանն հանճարոյ”: Արդ, որքանո՞վ հետամուտ ենք կատարելու վերոյիշեալ միջանի բառերէ կազմուած նախադասութեան միտք բանին: Խնդիրը սակայն հոս չի վերջանար: Շարքը երկար է եւ դարերու պատմութիւն ունի: Նորանոր գիւտերով կը ծանրանայ, ուստի նիւթերու բաժանում անպայման պէտք է որ ըլլայ որպէսզի մասնագէտներ կարենան լաւագոյնս կատարել իրենց պարտականութիւն ինկած բաժինը դերերու պարունակին մէջ:

Հին կտակարանի առաջին հինգ գիրքերը (Հնգամատեան) արդէն հիմն են հրեւութեան Մովսէսի հեղինակութեամբ որոնցմէ այսօր իսկ կրնանք դասեր քաղել՝ եթէ խոհաբար սերտենք եւ օգտուինք յանուն մեր բարոյութեան: Առնենք միայն Բ. Օրինացէն տրուած խորհուրդները՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերուն՝ ի հարկէ ամէն մէկուն իր պէտքին համեմատ: Առնենք միայն Ասերի ցեղին տրուած մաղթանքին «Զու կօշիկներդ երկաթե ու պղինձե ըլլան եւ քու ուժդ քու օրերուդ չափ ըլլայ» քանի որ Ասերիին ինկած հողակտորը քարքարուտ էր... եւ օրէնքներ ու օրէնքներ կերտելու, դաստիարակելու, ուղղելու իր ժողովուրդը:

Ի հարկէ ժողովուրդի մը կենքերը դարերու ընթացքին կը կերտուին ու բնութիւնը որ կենաք իսկ է, ժողովուրդին պատմական անցեալը, օղը, ջուրը ու անցած ճանապարհը կը կերտեն զինք ու ներկայի մէջ կ'ըլլայ այն՝ ինչ որ եղած է արդէն:

Դժբախտաբար ինչ որ եղած ենք կարելի է եզրակացնել ե՛ւ ընդհանուրէն դատելով (ժողովուրդի խաւէն) եւ մասնակիէն՝ Ազգային ժողով ըսուած կռուադաշտէն, անմոռանալի յուշերով միջազգային մակարդակով: «Անկախութեան» արգասիքը արիւնոտ ու կը շարունակուի տակաւին տարբեր տարողութեամբ. հայավարի՝ զի «ՆԵՐՍԻՑ ԵՆԶ ՓՃԱՑԱԾ»:

Աղէկ, բայց ո՞ր է, կամ ո՞ր են անոնք, որոնք պիտի ըլլային առաջնորդները Հայրենիքին եւ ոչ թէ հասցնէին այն մակարդակին որուն հասած ենք այսօր: «Մեր ժողովուրդին մեծ հոգեբան է պէտք, բայց երբեմն հոգեբոյժ էլ է պէտք լինում» (Ժիրայր Դադասեան. 2014 ՄՈՆՈԼՈԿ)... եւ ոչ միայն: Շարքը կրնայ շատ երկարիլ սակայն այս մէկը եւս աւելցնենք «Չանգուածները պէտք է հասցնել գիտակցութեան» (Յ. Պալեան):

Ուրիշ դեղատոմսեր ալ կան սակայն բաւարարուիք որ կարենանք «տանիլ»: Բիչ մըն ալ երգի բաժին մը՝ «Ճարը գիտեմ ճար չունեմ»:

Կարծեմ հոս Վերջակէտ մը հանգստացուցիչ պիտի ըլլայ ի շահ ընթերցողներուն ...:

Ցեղասպանություն 100 + 7

«Նպատակ եւ ճշմարտություն» խորագրով Միջոցառումներու Շարքին Մեկնարկը Տրուեցաւ «Հայաստանի Ժողովրդական Շարժում»ը 2022-ն Հռչակեց «Եանիկեանական Տարի»

«... ցեղի ազատությունը չի տրուիր ոսկիէ պնակի վրայ: ... խօսքերը անիմաստ են, եթէ արդարությունը չի պաշտպանուիր ուժով»
Գուրգեն Եանիկեան

Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակի կնքաօր՝ Գուրգեն Եանիկեանի գործողութեան 50ամեակին ընդամաք, «Հայաստանի Ժողովրդական Շարժում» հայրենասիրական-հասարակական կազմակերպությունը 2022ն հռչակած է «Եանիկեանական Տարի»: Այս առիթով Շարժումը նախաձեռնած է «Նպատակ եւ ճշմարտություն» խորագրով միջոցառումներու շարք, որ մեկնարկեց Ուրբաթ 4 Մարտ 2022-ին Երեւանի «Իմ փերիոմ Փլազա»ի ժողովարանին մէջ:

Գուրգեն Եանիկեան Հայ Նորագոյն պատմութեան ուղղությունը որոշողներէն մէկն էր, ինչպէս նշուած է միջոցառումը ծանուցող յատուկ թերթիկին վրայ: Կարինցի Հայը տակաւին երեխայ էր, երբ իր ազգին մեծագոյն ցաւին՝ Հայոց Ցեղասպանութեան ականատեսը եղաւ այլ ազգակիցներու շարքին: Ան տեսած էր նաեւ աւագ եղբորը գլխատումն ու իր մօր խելագարութեան շեմին հասնիլը: Ամբողջ կեանքի ընթացքին Եանիկեան հնարաւոր բոլոր խաղաղ միջոցներով փորձեց հասնիլ Հայոց Ցեղասպանութիւնը իրականացնողներուն պատիժին եւ հայրենակիցներու վրէժը լուծելուն, բայց անոր բոլորովին այլ որոշում ու գործ նախատեսուած էր ի վերուստ: Պատմական գործողութիւն, որ կրկին մոռացութեան փոշիէն մաքրեց եւ անտարբեր մարդկութեան աչքերն ու ականջները բացաւ Հայոց Ցեղասպանութեան չսպիացող վերքը տեսնելու եւ անարդարութիւնն ու ցաւէն ծնած հայու ճիշդ լսելու համար: Արդարեւ, 27 Յունուար 1973ին՝ 78 տարեկան հասակին, Գուրգեն Եանիկեանը հաստատակամօրէն

13 փամփուշտ արձակեց Սանթա Պարպարայի մէջ, Թուրքիոյ տեղւոյն հիւպատոսին ու փոխ-հիւպատոսին վրայ: Իր այս արարքէն ետք, ծնաւ Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակ Հայաստանի ազատագրութեան հայ գաղտնի բանակը՝ ոգեշնչուած տարեց հայու վճռական քայլէն:

Պաշտօնակից՝ «Հայաստանի Հանրապետութիւն» պարբերականը «Եանիկեանի Տարի»ն մեկնարկող միջոցառումին մասին կը գրէ. «Հայաստանի Ժողովրդական շարժում» հ/կ համակարգող, քաղաքական վերլուծաբան **Վազգէն Պետրոսեանի** խօսքով՝ մենք այսօր պարտադրուած ենք յիշելու Գուրգեն Եանիկեանին, ով 49 տարի առաջ որոշեց, որ պետք է միայնակ զենք վերցնի եւ կոտորի աշխարհի քար լռութիւնը: «Այն ժամանակ էլ, ինչպէս այսօր, հայրենիքը թմրած վիճակում էր, հիասթափուած էր միջազգային եւ սեփական ուժերից, ինքն իրենից: Եանիկեանն իր 13 փամփուշտներով աշխարհին ազդարարեց, որ սկսուած է Նորագոյն պատմութիւն, որտեղ ուժն է ծնում իրաւունքը, ուժն է պարտադրում ժողովրդի կամքը, եւ ուժն է լինելու հայի միակ լեզուն աշխարհի հետ խօսելիս»,- ընդգծեց նա: Այդ գործողութիւնից երկու տարի անց ծնուեց Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակը եւ սկսեց իր գործունէութիւնն ամբողջ աշխարհում: Ընդամենը հինգ տարուայ ընթացքում կատարեց աւելի քան 320 գործողութիւն, գնդակահարուեց 42 թուրք դիւանագետ: «Դրանով նա հայկական հարցը հանեց գերեզմանից եւ վերադարձրեց միջազգային ասպարեզ, որի արդիւնքում մենք ականատես եղանք 1988ին, երբ Հայաստանում խանդավառուած բանակի գործողութիւններից, հայրենիքը շարժուեց առաջ: 1973 թ. 13 փամփուշտների շարունակութիւնը Արցախեան շարժումն էր»,- ասաց Պետրոսեանը:

ՀՀ արուեստի վաստակաւոր գործիչ, գրող, գրականագետ, բ.գ.թ. **Կարօ Վարդանեանը** կարեւորեց հայ զինեալ պայքարը գիտական հիմքերի վրայ դնելու հանգամանքը: Նրա խօսքով՝ մեր պատմագրութիւնը (առաւել եւս՝ խորհրդային եւ սփիւռքի) նախընտրում է անդրադառնալ այնպիսի թեմաների եւ պատմական իրադարձութիւնների, որոնք աւելի «անվտանգ» են, այնինչ պետք է խորքային ուսումնասիրել հայոց Նորագոյն շրջանի զինեալ շարժումը, որը թմբիրից արթնացրեց հայրենեանը. «Այս մասին խօսելը, քննարկելը չի խրախուսում, այնինչ սա մի ամբողջական շղթայի մէկ օղակն է: Չի կարելի բաց թողնել այս կամ այն օղակը, քանի որ դրանով կը խախտուի պատմական շղթայի ամբողջականութիւնը: Եանիկեանը կամուրջ է դառնում «Նեմեսիսի» եւ Նորագոյն զինեալ պայքարի միջեւ»: Կ. Վարդանեանն ընդգծեց, որ սովորաբար նման գործողութիւնների դիմում են 18, 20 կամ 28 տարեկանները, այլ ոչ թէ հասուն, անգամ գառամեալ տարիքի մարդիկ, բայց Եանիկեանը բացառիկ հայ էր, կայացած իր մասնագիտական ոլորտում, մի շարք գրքերի հեղինակ, գիւտարար, անգամ արժանացել է Մարկ Թուէյնի մրցանակի ու այլ մրցանակների, եւ շատերին է հետաքրքրել, թէ, ի վերջոյ՝ ինչը դրդեց նրան՝ գնալու այդ քայլին: Նա մշտապէս սեւեռուած է եղել պատմական անարդարութիւնը վերականգնելուն, Հայ դատին: Եանիկեանը հումանիստ էր եւ միշտ խաղաղ միջոցներով էր պայքարում: Մտադրութիւն ուներ ֆիլմ նկարահանել ցեղասպանութեանը նուիրուած, որպէսզի դրանով աշխարհին պատմեր իրողութիւնը: Վարդանեանը պատմեց, որ նա իր վաստակը՝ շուրջ երկու մլն դոլար,

ներդրել էր այդ նախագծի մէջ, Սիրիայում մի լքուած գիւղ էր գնել ֆիլմի նկարահանման համար, լուրջ նախապատրաստական աշխատանքներ էր կատարել, սակայն այդ ամենի մասին տեղեկանում է թուրքական կառավարութիւնը, եւ Եանիկեանի մտադրութիւնը տապալում է:

Իրանի Ազատ համալսարանի գիտխորհրդի անդամ, Իրանի իրանագետների միութեան հիմնադիր-անդամ, ԻՊՀ հայագիտութեան ամպիոնի վարիչ **Անդրանիկ Սիմոնեանի** խօսքով՝ Եանիկեանը տեսնում է, որ հնարաւորութիւնը չունի որեւէ երկրում նոյնիսկ ցեղասպանութեան մասին բարձրաձայնել, դիմում է մի քայլի, որը յուսահատութիւնից բխած ճիշ է. այն ի լուր ամբողջ աշխարհի յայտարարեց, որ ինքը դեռ մեռած չէ, հայ ազգը դեռ մեռած չէ: Նրա արձակած փամփուշտները խախտեցին աշխարհի լռութիւնը: «Եթէ դու չես հետապնդում քո դատը, ապա ոչ մէկը տէր չի կանգնի այդ դատին: Թէ սփիւռքում եւ թէ Հայաստանում սպասում էին նման քայլի: Արձագանքը մեծ եղաւ ժամանակի ընթացքում»,- ասաց նա: Եանիկեանի գործողութեան նպատակը սպանութիւն չէր, դա գաղափարի յաղթանակն էր, համամարդկային արժանապատուութեան յաղթանակին ուղղուած քայլ էր: Հայրենիքը շատ բան է նուիրել թուրքին՝ տարածք, այբուբեն, մշակոյթ ... Եանիկեանի նուէրն այլ էր... 13 փամփուշտ:

«Չարթօնք» թերթի գլխաւոր խմբագիր **Սեւակ Յակոբեանը** նշեց, որ Գուրգեն Եանիկեանի գործողութիւնն ու նրա յղած կոչերը արթնացրին հայ երիտասարդութեան հոգիները՝ խթան դառնալով ՀԱՀԳԲ-ի ստեղծման համար:

Շար. Էջ 05

Շնորհակալ Նախաձեռնություն

**Հանրային Նախաձեռնություն Ի խնդիր Թուլային Յառաջդիմության
Սկսած Ե Արեւմտահայերէն TTS ԵՆ STT Գործիքներուն Կառուցումը**

Հանրային նախաձեռնութեան մը հիմքին վրայ ձեռնարկուած Է արեւմտահայերէնի ձայնային հիմնադարանին ձեւաւորումին, որուն հիմքին վրայ պիտի կառուցուին երկու կարեւոր թուային գործիքներ՝ արեւմտահայերէնի Speech-to-Text եւ Text-to-Speech. Սոյն շնորհակալ աշխատանքին՝ Ազգային արագացման հանրային նախաձեռնութեան ծրագրի համակարգողն Է ծանօթ ազգային նուիրեալ գործիչ՝ Վարդան Թաշճեան

Ստորեւ կը ներկայացուի մեր լեզուին համար նշեալ գործիքներու նշանակութեան եւ անհատներու մասնակցութեան ձեւին մասին գրութիւն մը՝ հրատարակութեան խնդրանքով:

Պրն. Թաշճեան արդարացիօրէն կը շեշտէ, թէ սոյն նախաձեռնութեան մասին մամուլ միջոցով հանրութիւնը տեղեկացնելը պիտի օգնէ ինչպէս գործին, նոյնպէս եւ արեւմտահայերէնի թուային յառաջդիմութեան շուրջ գիտակցութեան տարածման: Ան նախապէս շնորհակալութիւն յայտնելով ու լայն մասնակցութիւն ակնկալելով, կ'աւելցնէ ըսելով, թէ ապագային, ամբողջական մշակումէն եւ լայն կիրարկութեան մէջ դրուելէն ետք, այս գործիքները մեծապէս պիտի նպաստեն նաեւ արհեստագիտական այս դարուն մէջ հայ մամուլի յառաջդիմութեան: Ծրագրին համակարգող մեր բարեկամը իր խօսքը կ'եզրափակէ հաստատելով, որ մենք միասնաբար կրնանք արդիականացնել արեւմտահայ լեզուի հաղորդակցութեան եւ զարգացման միջոցները եւ այդպիսով նպաստել ամբողջ աշխարհի մէջ հայ մշակոյթի յառաջդիմութեան: Իրապէս շնորհակալ նախաձեռնութիւն մը, մեր ազգին դիմագրաւած այս մռայլ օրերուն ընդհանրապէս, եւ մասնաւորապէս ազգային արժէք հանդիսացող արեւմտահայերէնի գոյատեւման ի խնդիր: Խմբ.

Սկսած Է արեւմտահայերէն խօսքի ճանաչման (Automated Speech Recognition կամ Speech-to-Text) եւ խօսքի սինթէզի (Text-to-Speech) շարժիչներուն կառուցումը, որուն մասնակցելու հրաւիրուած են արեւմտահայերէն խօսող մարդիկ առանց որեւէ խտրութեան:

Այս շարժիչները չափազանց մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենան մեր ապրած թուային դարաշրջանին մէջ արեւմտահայերէնի կենսունակութեան, օգտագործման եւ տարածման համար եւ կոչուած են ըլլալու շատ կարեւոր իրագործումներ անոր թուային յառաջդիմութեան մէջ:

STT. Ինչ Է այն

Automated Speech Recognition (ARS) կամ Speech-to-Text (STT) շարժիչները համակարգչային ծրագիր-գործիքներ են, որոնք հնարաւորութիւն կու տան ճանչնալու որեւէ լեզուի բանաւոր խօսքը եւ զայն «կը թարգմանեն», կը վերածեն թեքսթի՝ համակարգչային լեզուագիտութեան միջոցով: Համաշխարհային փորձառութեան մէջ STT-ը առաւելաբար կը կիրարկուի բանաւոր խօսքի միջոցով պետական, առեւտրական, ֆինանսական, առողջապահական, մշակութային եւ հանրային այլ կառոյցներու հետ մարդոց յարաբերութիւնները ինքնագործ դարձնելուն մէջ:

TTS. Ինչ Է այն

Ձայնի սինթէզի (TTS) շարժիչը

ելեկտրոնային թեքսթերը կը վերափոխէ դիւրութեամբ հասկնալի ձայնային հաղորդագրութեան: TTS-ը կրնայ օգտագործուիլ կայքէջերու յօդուածներ, հեռախօսի վրայ ստացուած նամակներ, գիրքեր եւ ուսուցողական նիւթեր կարդալու համար: Անիկա շատ պիտանի գործիք մըն Է տեսողական խնդիրներ ունեցող, տարեց կամ գրաճանաչութեան հետ կապուած դժուարութիւններ ունեցող մարդոց համար:

Աշխարհը եւ մենք

Այս արհեստագիտութեան մէջ հսկայական յառաջդիմութիւն արձանագրուած Է աշխարհի մեծ թէ փոքր գրեթէ բոլոր լեզուներուն մէջ. ժամանակն Է, որ արեւմտահայերէնը միանայ անոնց: Արեւմտահայերէնի պարագային, այս գործիքներուն նշանակութիւնը մեծ Է յատկապէս կրթութեան, ստեղծագործական գործունեութեան, մշակութային ժառանգութեան պահպանման եւ փոխանցման, ուսման եւ ժամանցի ոլորտներուն մէջ:

Հիմնադարանը

Արեւմտահայերէնին համար թուային այս եւ այլ գործիքներ մշակելու նպատակով անհրաժեշտ Է ձեւաւորել արեւմտահայերէնի բանաւոր եւ գրաւոր խօսքի գորբուն՝ հիմնադարան . աշխատանք մը, որ կրնայ իրականանալ մասնակցութեամբը

արեւմտահայերէն խօսող 80-140 տարբեր մարդոց, որոնք պետք Է կատարեն որոշակի ծաւալի արեւմտահայերէն թեքսթերու ձայնագրութիւններ:

Հիմնադարանը ըստ Եղթեան բանաւոր եւ գրաւոր խօսքի անհրաժեշտ այն Data կեդրոնն Է, առանց որուն խօսք անգամ չի կրնար ըլլալ TTS- ի, STT-ի եւ այդ շրջանակի թուային այլ գործիքներու կառուցման մասին: Կամաւորներ կոչուած են ձեւաւորելու թուային դարաշրջանի արեւմտահայերէնի գործիքներու մշակման համար անհրաժեշտ գրաձայնային ատաղձի շտեմարանը եւ այդ հիմքին վրայ մասնակցելու արեւմտահայերէնի TTS եւ STT առաջին շարժիչներու կառուցման:

ԻՆՉՊԵՍ ՄԱՍՆԱԿՑԻԼ.

ՁԱՅՆԱԳՐԵԼ

Հիմնադարանը ձեւաւորելու համար, ընդամենը անհրաժեշտ Է մուտք գործել հետեւեալ կայքը՝ <https://arm.ican24.net/hyw> , ընտրել որեւէ թեքսթ եւ ձայնագրել զայն համակարգիչի կամ բջիջային հեռախօսի օգնութեամբ: Միջինը կը պահանջուի 15-20 վայրկեան: Եթէ տարբեր պատճառներով չկարենաք կամ չհասցուցիք ձայնագրել ամբողջ թեքսթը մէկ անգամով, կրնաք ատիկա ընել անելի ուշ. համակարգը պիտի «ճանչնայ» ձեզ:

Անիկա պիտի պահպանէ նաեւ բոլոր այն մասնակի կամ ամբողջական ձայնագրութիւնները, որոնք դուք կրցած էիք վերբեռնել (upload)

նախորդ անգամներուն:

Թեքսթերը

Որպէս սկիզբ, ձայնագրութեան համար մեր կայքին մէջ տեղադրուած են մօտ 160 տարբեր թեքսթ-պարբերութիւններ, առնուած պոլսահայ-ֆրանսահայ անուանի հրապարագիր Շաւարշ Միսաքեանի գրութիւններէն: Ընտրութիւնը կատարուած Է միայն ու միայն հաշուի առնելով Միսաքեանի լեզուին յատկութիւնները՝ դասական, կոռն եւ պարզ: Հետագային համալրում պիտի կատարուի այլ հեղինակներէ: Եթէ դուք կը նախընտրէք ձայնագրել ձեր սեփական թեքսթերը, ապա կրնաք ընել ատիկա կայքին մէջ, ուր կայ համապատասխան բաժին մը ատոր համար: Նոյն տեղը կրնաք վերբեռնել ձեր մօտ եղած այլ ձայնագրութիւններ, անոնց թեքսթերով:

Նշածողը

Ծրագիրին կատարման համար տարբեր ձայնագրողներու նուազագոյն շեմը 80-ն Է. 140 տարբեր ձայնագրողներու պարագային, խօսքին ճանաչումը մօտիկ կ'ըլլայ կատարեալին, իսկ անելին արդէն կ'ապահովէ միանշանակ ճանաչում բոլոր պարագաներուն: **Շար. Էջ 08**

Ցեղասպանութիւն 100 + 7

«Նպատակ եւ ճշմարտութիւն»...

Սկիզբը Էջ 04

Պատահական չէ, որ կազմակերպութիւնը սկզբնական շրջանում կոչվում էր «Գերի Գուրգէն Եանիկեանի խումբ» (Սեւակ Յակոբեանի խօսքը ամբողջութեամբ կը հրատարակենք առանցիկ - Խմբ.): Եանիկեանի կեանքին ու գործին տարբեր դիտանկիւններից անդրադարձաւ նաեւ պատմական գիտութիւնների դոկտոր, փրոֆեսոր **Էդիկ Մինասեանը**՝ ներկայացնելով «Եանիկեանը եւ Ասպասաւարի գործունեութիւնը 1975-80-ական թուականներին» թեման:

ԵՊՀ պատմութեան ֆակուլտետի ուսանող **Սարգիս Յովհաննիսեանն** անդրադարձաւ Եանիկեանի կենսագրական որոշ դրուագներին, իսկ պատմական գիտութիւնների թեկնածու **Յովիկ**

Գրիգորեանը ներկայացրեց Եանիկեանին գործողութեան մղած աշխարհաքաղաքական եւ ներհայկական իրադարձութիւններն ինչպէս սփիւռքում, այնպէս էլ Հայաստանում: Գուրգէն Եանիկեանի կեանքն ու գործունեութիւնը ներկայացուած են նրա ինքնակենսագրական «Նպատակ եւ ճշմարտութիւն» փաստագրութիւնում: Գիրք, որը, մեր համոզմամբ, պետք Է լինի իւրաքանչիւր հայի սեղանին»: Ըստ «Հայաստանի Ժողովրդական Շարժում»ին, «Եանիկեանական Տարի»ին նուիրուած մշակութային ու Կրթական տարաբնոյթ միջոցառումները պիտի շարունակուին ամբողջ տարուան ընթացքին ու պիտի ընդգրկեն նաեւ Հայաստանի տարբեր մարզերը:

«Հայ Ժողովուրդի Նորօրեայ Դառն Պատմութիւնն ու Մերօրեայ Մռայլ Իրավիճակը Անպայմանօրէն Դարձեալ Պիտի Ծնին Եանիկեաններ» Եանիկեանի Հերոսական Արարքին Հօգօր Ազդեցութիւնը Սերունդի Մը Վրայ Սեւակ Յակոբեանի Խօսքը «Նպատակ եւ ճշմարտութիւն» Խորագրով Միջոցառումներու Շարքին Մեկնարկին

Բարեւ ձեզ սիրելի հայրենակիցներ, գաղափարական զինակիցներ, Այսօր այս սրահին մէջ ես կը տեսնեմ տղաք, որոնք անձնապէս ազդուած են Գուրգէն Եանիկեանի անձնական օրինակով տուած մղումէն ու ապա իրենց գործնական մասնակցութիւնը բերած են ազատագրական պայքարի մը, որ իրենց տեսանկիւնէն ու համոզմամբ (անշուշտ նկատի առած 1970ական եւ 80ական թուականներու պայմանները) իրենց լաւագոյնը ըրին սատարելու Հայ դատին:

Եանիկեանի օրինակէն ազդուած հերոս տղոցմէ շատերը ինկան այդ ճանապարհին վրայ, գիտակցաբար զոհաբերելով ամենաթանկ բանը՝ որ իրենց մատղաշ կեանքն էր: Այդ տղոց յիշատակն ու հոգիները նաեւ այսօր ես կ'ուզեմ հաւատալ, որ այստեղ են մեզի հետ:

Ուրեմն ողջոյն, ինչպէս՝ ֆիզիքապէս, նաեւ իրենց յիշատակովը այստեղ ներկաներուն:

Գուրգէն Եանիկեանի անձնական օրինակով տուած դասին կարեւորութիւնը շեշտելու համար, պէտք է այստեղ մէքերել իր իսկ խօսքը. **«Ես պայքարի նոր ձեւ յօրինած եմ: Ես կ'երթամ առջեւէն, դուք հետեւեցէք ինծի»:** Իսկական գնդապետի մը, հրամանատարի մը արժանիքը, որ իր գումարտակի զինուորներուն առջեւէն կը քալէ մարտի պահուն եւ ոչ թէ ապահով վայրերէ հրաման կ'արձակէ: Հրամանատար, որ պատրաստ է զոհուելու առաջինը: Արիւթեան գերագոյն օրինակը հանդիսանալով իր ետեւէն գացող տղոց: Գուրգէն Եանիկեանի գործողութիւնն ու յղած կոչերը թունդ հանեցին հայ երիտասարդութեան հոգիները եւ մեծագոյն խթանը հանդիսացան Հայաստանի ազատագրութեան հայ գաղտնի բանակի ստեղծման համար: Պատահական չէր, որ կազմակերպութիւնը սկզբնական շրջանին կոչուեցաւ «Գերի Գուրգէն Եանիկեանի Խումբ»:

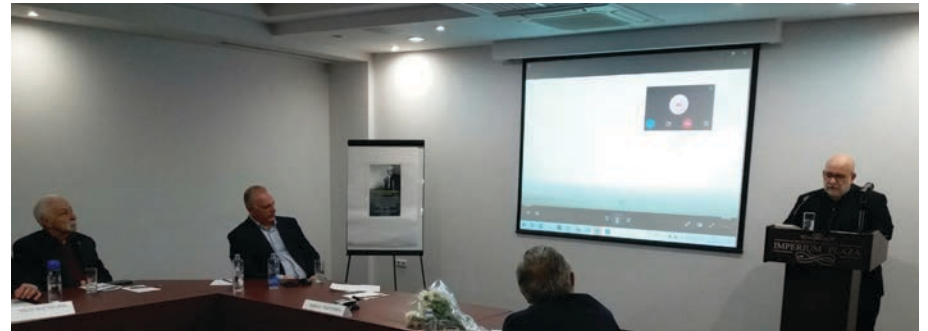
Տարբեր երկիրներու հայկական համայնքներէն երիտասարդներ շտապեցին համալրել ԱՍԱԼԱ-ի շարքերը: Ձեւաւորուեցան շարք մը մարտախումբեր, որոնց իրագործած պարբերական գործողութիւնները եւ անոնց յաջորդած յայտարարութիւնները վերաթնցուցին կորուսեալ Հայրենիքը վերադարձնելու հայութեան յոյսերը: Սրբեցին մոռացութեան ու անտարբերութեան փոշին Հայոց ցեղասպանութեան փաստին վրայէն: Միջազգային ընտանիքին մտածել տալու առիթ հանդիսացան:

Աշխարհի բոլոր ծագերուն միլիոնաւոր մարդոց համար գուցէ առաջին անգամ ըլլալով բացայայտուեցաւ, որ եղած է Հայոց ցեղասպանութիւն: Անոնցմէ շատերը սկսան լրջօրէն ուսումնասիրել այդ ողբերգութիւնը ծնող պատճառներն ու հետեւանքները: Ցեղասպանութեան թեման դուրս գալով նեղ հայկական միջավայրէն, դարձաւ միջազգային լրատուամիջոցներու ամենօրեայ քննարկման նիւթ: Այս թեման մուտք գործեց միջազգային պատկան աստեաններու եւ տասնեակ պետութիւններու օրէնսդիր մարմիններու օրակարգը: Իսկ ԱՍԱԼԱ-ի ազատամարտիկներու իրար յաջորդող գործողութիւնները մշտապէս խնդիրը պահեցին հրատապ լուրերու հարթակին վրայ:

Հայկական դատի տարածման մեծապէս նպաստեց նաեւ ԱՍԱԼԱ-ի գործողութիւններուն արդիւնքով Թուրքիոյ մէջ ծայր առած խուճապը: Ցեղասպանութեան փաստը ծածկելու եւ խեղաթիւրելու հիսթերիկ ջանքերը, միլիոնաւոր տղարներու գնով կազմակերպուած կեղծ ու պատիր քարոզչութիւնը, Թուրքիոյ մէջ ապրող հայութեան հասցէին հնչող սպառնալիքները, այլ պետութիւններուն մէջ հակահայ տրամադրութիւններ ստեղծելուն միտուած յամառ ու լկտի սադրանքները տուին ճիշդ հակառակ արդիւնքը՝ առաւել բորբոքելով ցեղասպանութեան ճանաչման հետամուտ միջազգային շրջանակներու վրդովմունքը:

Ցեղասպանութեան թեման երկար տարիներու լճացած եւ միօրինակ իրավիճակէն դուրս բերելու խթանը հանդիսացողը եղաւ 78 տարեկան անձագրային արձանագրութեամբ ծերունի մը մինչ հոգիով աւելի քան երիտասարդ ու տեսլականի տէր անձ մը, որ կը կոչուէր Գուրգէն Եանիկեան: Եանիկեանը հանդիսացաւ գաղափարական կնքահայր մը: Շատ մը երիտասարդներու տեսլականին քաւորը:

Եանիկեանի օրինակը ոգեշնչող էր: Եւ ինչպէս վերը ըսի՝ Հայկական զանազան գաղթօջախներուն մէջ, ներառեալ, այդ օրերուն ազգային հնոցը հանդիսացող Լիբանանահայութեան մօտ հակաթուրք հօգօր այլեւ բարձրացաւ:

Յանուն հայրենիքի եւ գաղափարականի իրենց կեանքը գիտակցաբար վտանգի ենթարկած կամ զոհած լիբանանահայ եւ ոչ միայն լիբանանահայ ԱՍԱԼԱ-ի անդամ երիտասարդներուն կատարած գործողութիւնները ցնցեցին աշխարհը: Աւելի քան յիշարժան արարք դարձան ազգային ազատագրական շարժումներու պատմութեան մէջ: Անոնք դարձան խորհրդանիշ եւ փարոս շատերուն համար:

Արդարութեան սիրոյն, այստեղ պէտք չէ ուրանալ հայկական ազգային կուսակցութիւններուն դերն ու գործը սփիւռքահայ սերունդներուն մէջ վառ պահելու Հայ դատին կրակը: Սակայն առարկայական ըլլալու համար համար պէտք է ընդունիլ, որ երկար տարիներ անոնց ուսուցանածը տեսական էր: Եանիկեան իր անձնական օրինակով տուաւ գործնական դասը: Ժամանակակից ակադեմական լեզուով Եանիկեան հանդիսացաւ Hands on application-ի դասատուն:

Եանիկեանի նշանաւոր արարքը միակը չէր սեփականը նուիրաբերելու իր տուած անձնական օրինակներուն մէջ: 1972-ին ան ԱՄՆ-էն գալով այցելած էր Հայաստանի Մարտիրոս Սարգսի անուան տուն-թանգարանը ուր նուիրած էր Սարգսի «Արեւելեան սենեակ» գեղանկարը (ստեղծուած 1918ին), որ Սարգսի ստեղծագործութիւններուն շարքին մէջ երկար տարիներ կը համարուէր անհետ կորած արժեքաւոր գործ:

Եանիկեանի նրբօրէն կազմակերպուած ծրագրաւորումը՝ իրագործելու համար թուրք դիւանագետներուն սպանելու իր նպատակը, այլ անձնական օրինակ մըն էր, որմէ կ'ենթադրեմ, որ մեծ դասեր քաղեցին ԱՍԱԼԱ-ի տղաքը իրենց լուռ, գաղտնի եւ բծախնդրօրէն կազմակերպուած գործելաձեւով:

Վերադառնանք Լիբանան 1970ականներ: Հայ երիտասարդութիւնը կ'ապրէր յուսախաբութիւն այն ինչ կը վերաբերի Հայ ազգային կուսակցութիւններու հայկական դատին վերաբերող գործելաձեւին: Դասախօսութիւններ, ցոյցեր, քայլարշաւներ ու աշխարհի դեկավարներուն յղուած, շատ յաճախ հայերէնով գրուած բաց եւ զոց նամակները իրենց անգործութիւնը փաստած էին...: Լիբանանի եւ ընդհարապէս Մերձաւոր Արեւելքի մէջ կար Պաղեստինեան ազատագրական պայքարի վառ օրինակը, եռուն էր ձախակողմեան հակում ունեցող շարժումներու եւ խմբաւորումներու կեանքը: Առկայ էր նաեւ քաղաքացիական պատերազմի ընձեռած անկանոն իրավիճակը, որ առիթ մըն էր լուսարձակներէ հեռու եւ ազատօրէն մարտական մարզումներ իրագործելու, պետութեան հասանելիութիւնէն հեռու շրջաններու մէջ: Այս բոլորին մէկտեղումը առիթ մըն էր ԱՍԱԼԱին իր գերագոյն նպատակը իրագործելու եւ հետեւելու Եանիկեանի բացած ուղիին: Լիբանանի հայկական օրաթերթերուն, նամանաւանդ «Արարատ»ի եւ «Չարթօնք»ի լայն արձագանգը Եանիկեանի օրինակելի արարքին ու դատավարութեան ընթացքին, ինչպէս նաեւ անոր յաջորդող իրադարձութիւններուն, նաեւ իրենց դերը կը կարծեմ որ ունեցան լիբանանահայութեան հաւաքական հոգեբանութեանը վրայ: Ի դէպ Օգոստոս 2016-ին «Չարթօնք»ի կազմակերպութեամբ Երեւանի ԹԵԲԵԱՆ Կեդրոնին մէջ կայացաւ «Չարթօնք»ի օգնական խմբագիր եւ աշխատակից, մեր սիրելի գործընկեր եւ ԱՍԱԼԱ-ի հաւատաւոր, Յովսէփ Արթինեանի «Գուրգէն Եանիկեանի արարքի արձագանքներու եւ հայ-թրքական հակամարտութեան մասին հրապարակումներու մատենագրութիւն» գիրքին շնորհանդէսը: Մատենագիտական գիրք մը, որ հիմնուած էր վերոյիշեալ երկու օրաթերթերուն մէջ 1973-1995 թուականներուն լոյս տեսած հրապարակումներուն վրայ:

Հայաստան(ներ), Սփիւռք(ներ), Կոտորակ(ներ) եւ... Կուսակցութիւն(ներ)

Սկիզբը էջ 03

Լեզու, մշակոյթ եւ պատմութիւն ինքնութիւն կը կազմեն: Առանց անոնց դրոշմին, պետական մշակոյթ եւ անոր հետեւութեամբ ազգային քաղաքականութիւն կը նմանին վարձու սենեակի, վարձու գաղափարի, փոփոխական եւ անհարազատ: Պետական մշակոյթը վարչարարութիւն չէ, քանի որ պետութիւնը դրամատուն չէ, որուն տնօրէնը գիտնալով հանդերձ թիւերու լեզուն, հաղորդութեան մէջ չ'ըլլար ժողովուրդին հետ, կրնայ զայն գնահատել եւ սիրել, բայց մասնակից չ'ըլլար անտարազեի այն զգացողութեան, որ կը միացնէ ժողովուրդի անդամները:

Պետք է ըմբռնել հողատիրութեան եւ հայրենատիրութեան տարբերութիւնը: Գաղթականը կրնայ կալուածատէր ըլլալ այս կամ երկրին մէջ, նախանձախնդրութեամբ տէր կանգնիլ իր կալուածին, բայց ինք անոր հոգեմտաւոր ժառանգորդը չէ:

Հայրենիքի մէջ կարելի է թիզ մը հող անգամ չունենալ, բայց ինքզինք տէր զգալ այդ հողին: Հայրենատիրութիւնը շարունակութիւն ըլլալու եւ շարունակութիւն կտակելու գիտակցութիւն եւ յանձնառութիւն կ'ենթադրէ:

Հայրենատիրութեան գիտակցութիւնը ենթահողն է պետական մշակոյթին:

Ազգի գոյութեանական թնճուկն է հայրենադարձութիւն-սփիւռք-արտագաղթը: Գիտակցուած եւ յանձնառու հայրենադարձութիւնը հայրենատիրութեան փաստ է, ոչ միայն ներքին ճակատի վրայ, այլ նաեւ՝ արտաքին, յայտարարութիւն այն մասին, որ կայ շարունակութիւն եւ իր ինքնութեան տէր ժողովուրդ: Սփիւռքը պարտադրաբար, ժամանակի եւ շրջապատի ազդեցութեան տակ, կը կորսնցնէ իր հայրենատէրի գիտակցութիւնը, իսկ արտագաղթը, ինչ արդարացում ալ ունենայ, հրաժարում է հայրենատիրութենէ: Այս թնճուկը մեր ժողովուրդի լայն հատուածները կը հեռացնէ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ըմբռնումէն, անոնք կը դադրին ըստ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻ գործելէ եւ կազմակերպուելէ:

Փաստ է, որ վերանկախացումէն երեսուն տարի

ետք կը շարունակենք ապրիլ եւ գործել անկախութիւնը նախորդած ժամանակաշրջանի հոգեմտաւոր քարտէսով: Այս ճախողութիւնն է «ղեկավարութիւններուն», որոնք չաջողեցան ստեղծել ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹ:

Կատարուած իրողութիւնները վերջնական համարեցինք, ինչպէս հայրենահանում-սփիւռքը եւ երկփեղկուած լեզուն ու անոր ուղղագրութիւնը: Փոխարէն, ախտաւոր ապագային գործնապաշտութեամբ, հայերէնի կողքին երկրորդ կամ երրորդ պաշտօնական լեզու ունենալու մասին մտածեցինք. ռուսերէն, անգլերէն: Ի՞նչ ըրինք եւ կ'ընենք, որպէսզի հայերէնը վերագտնէ իր արմատներու հարազատութիւնը, որպէս բառապաշար եւ ուղղագրութիւն, օտարաբանութիւնները սրբագրէ: Հայաջինջ քաղաքական մտածողութիւնը լրացնելով, սփիւռքը վերջնական համարեցինք, կը համարենք, կ'աճեցնենք, բարեբախտութիւն կը համարենք, ՀԱՅՐԵՆԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆ չենք կազմակերպեր, որպէսզի չխանգարուինք: Ընկերահոգեբանական կացութիւն, զոր վարժուած ենք կոչել ԶԱՂԵՆԻԱՑՈՒՄ, միշտ՝ ներսը եւ դուրսը:

Կրկնութիւն պիտի ըլլայ յիշեցնել, որ բաժանման եւ կոտորակման ամէն օր դիտուող թատրոնն է բազմացած, բազմացող եւ երկփեղկուող հայ կուսակցութիւններու հանդերձ:

Եսերու եւ անսխալականութիւններու տուրք տուող կուսակցութիւններու աճը, եւ լեզուական միութիւն ու հարազատութիւն վերականգնելու մեր անկարողութիւնը փաստ են ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻ բացակայութեան:

Այսպէս պիտի շարունակուի մինչեւ այն ատեն, որ հասնի գիտակցութեան այն պահը, երբ մենք կարենանք ըսել, որ ո՛չ ես եւ ո՛չ ալ դուն իրաւունք ունինք, այլ իրաւունք ունին Ազգը եւ Հայրենիքը: Այն ատեն վերջ կը գտնեն խարխափումները, կը վերականգնենք Հայրենիքը եւ կը վերականգնի Ազգը:

Կը սպասուի ներքաղաքական եւ ազգ մտածող մշակոյթ իրականացնող ղեկավարում, որ, ինչպէս կ'ընէ բանաստեղծը, «մարած օճախը հրաբուխ դարձնէ»:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Սակայն եթէ իմ կեանքի մէջ գեթ հարցնէին մի՛ անգամ ինձ,
Թէ ես ի՞նչ եմ գերադասում,
Ի՞նչ եմ ուզում
Ու երագում,
Ես կ'ասեի.
- Ինչ լինում է՝ թող որ լինի ՄԻԱՆԳԱՄԻՑ..

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵԲԱԿ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

08 2022
ՄԱՐՏ

Կրկ Երկ Երեք Չորք Հինգ Ուրբ Շաբթ

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՏԵՐ ԹԱԴԵՈՍԵԱՆ
(1889 – 1974)
«Կայարան»

«Հայ ժողովուրդի Նորոտեայ Դառն Պատմութիւնն ու Մերօրեայ Մռայլ Իրավիճակը Անպայմանօրէն Դարձեալ Պիտի Ծնին Եանիկեաններ»

Սկիզբը էջ 06

Նման աշխատասիրութիւն մը, ո՛չ միայն աղբիւրագիտական կարեւոր ուղեցոյց է հայ-թրքական հակամարտութիւնները ուսումնասիրող պատմաբաններուն համար, այլ իր կարգին կրնայ որպէս օրինակ եւ խթան հանդիսանալ այսօրուայ երիտասարդութեան համար Հայրենիքի, թէ Սփիւռքի մէջ մեր ժամանակներուն ընձեռած Նոր պայմաններով եւ ուրոյն գործելաձեւով, շարունակելու՝ Եանիկեանի գծած ուղին...:

Մնացեալին մասին արդէն իմ աւելի բանիմաց գործընկերներս այստեղ համապարփակ կերպով խօսեցան ու տակաւին կը խօսին: Ինծի կը մնայ

մեծ հաւատքով շեշտել, որ Հայ ժողովուրդի Նորօրեայ դառն պատմութիւնն ու մերօրեայ մռայլ իրավիճակը անպայմանօրէն դարձեալ պիտի ծնին Եանիկեաններ ու անոր քաջ սանուկներուն նման անձնուրաց Նոր տղաք, որոնք իրենց անձնական օրինակով դուռը պիտի բանան մեր առջեւ ձերբազատուելու այն պատմական թիրիմացութենէն, որ ազգովին կ'ապրինք այսօր: Ձերբազատուելու, ներքին եւ արտաքին թուրքերէն, որպէսզի յաջորդող սերունդները իրենց հայկականութեամբ ու ժառանգած ազգային արժանիքներով՝ հպարտութեամբ շարունակեն ապրիլ դարեր:

Շնորհակալ Նախաձեռնություն

Հանրային Նախաձեռնություն Ի Խնդիր Թուլային Յառաջդիմության Սկսած Ե Արեւմտահայերէն TTS եւ STT Գործիքներուն Կառուցումը

Սկիզբը Էջ 05

Ընդհանուրը, կարիքը կայ մօտ 500 ժամ ձայնագրութեան՝ լաւագոյն արդիւնքին համար:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՈՒՄ

Ձայնագրութիւններուն կատարման համար կայքին մէջ գրանցումը անհրաժեշտ է մասնակիցներուն նոյնականացման (identification) համար: Մասնակիցներուն անուն-ազգանունները պիտի գրուին արեւմտահայերէն խօսքի ճանաչման առաջին գործիքը մշակողներու ցուցակին մէջ՝ որպէս պատմական փաստի արձանագրութիւն:

Կազմակերպութիւնը

Արեւմտահայերէնի հիմնադրարանին ձեւաւորումը եւ անոր հիմքին վրայ առաջին հերթին արեւմտահայերէն խօսքի ճանաչման գործիքին մշակումը կ'իրականացուի Հայաստանի մէջ սկսած Ազգային արագացման հանրային նախաձեռնութեան շրջանակին մէջ, անկախ՝ պետական-կառավարական կառոյցներէն: Նախաձեռնութիւնը արդէն իսկ արձանագրած է լուրջ յաջողութիւններ՝ արեւելահայերէն արուեստական ձայնի սինթէզի (Text to Speech), խօսքի ճանաչման (Automatic Speech Recognition) եւ մեքենայական թարգմանութեան (Neural Machine Translation) մշակումի ոլորտներուն մէջ:

Յրաւեր

Սիրելի բարեկամներ,
Լայն կիրարկութեան TTS-ի եւ STT-ի մշակումն ու գործարկումը կրթութեան

եւ մշակոյթի նոր ձեւերու առանցքային գործիքներ են արհեստագիտական այս դարուն մէջ: Այս արհեստագիտութեան շնորհիւ համակարգչային թէ բջիջային յաւելումներ, գործիքներ եւ տարբեր սարքեր պիտի կրնան իրական ժամանակի մէջ ընդօրինակել Արեւմտահայերէն ձայնային հոսքերը՝ անոնց թեքութիւնը արտադրելու եւ անոնց հիման վրայ գործելու համար, ինչպէս նաեւ կատարել հակառակ ուղղութեան գործողութիւնը՝ մեծ ճշգրտութեամբ թեքութիւնը ձայնային «թարգմանութիւնը»:

Մասնակցելով այս նախաձեռնութեան, դուք կը ձեւաւորէք թուային դարաշրջանի Արեւմտահայերէնի գործիքներու մշակման համար ատաղձի ամենակարեւոր եւ անփոխարինելի շտեմարանը՝ հիմնադրարանը, դուք լայն բանալով անոր հիմքին վրայ թափ առնելիք թուային յառաջդիմութեան առջեւ, առանց որուն արեւմտահայերէնի կենդանութիւնն ու կենսունակութիւնը դժուար պիտի ըլլայ պատկերացնել շուտով:

Որպէս այս գործին մասնակիցներ, դուք պիտի ստանաք մշակուելիք TTS եւ ASR գործիքներէն անվճար օգտուելու իրաւունք (արեւելահայերէն եւ արեւմտահայերէն տարբերակներով): Ձեր նշած ելեկտրոնային հասցէներով պիտի ուղարկուին համապատասխան ցուցումներ, թէ ինչպէս կրնաք օգտուիլ այդ գործիքներէն, անոնց լիակատար պատրաստութենէն յետոյ:

Արեւմտահայերէն Text-to Speech շարժիչին կառուցման ուղղութեամբ արդէն կան որոշակի արդիւնքներ: Այդ մասին պատկերացում մը ստանալու համար այցելեցէ՛ք՝ <https://www.facebook.com/westernarmenian.digital/posts/106635928637102>

Ծրագրին վերաբերող նորութիւններուն համար այցելել FB Արեւմտահայերէնի թուային յառաջդիմութիւն Էջը՝ www.facebook.com/westernarmenian.digital/

Սփիւռքահայ Կեանք

Մանուկներու Բացատրական Աստուածաշունչի Ներկայացում Եւ Գինեձօն Քուէյթի Մէջ

Քուէյթի եւ Շրջակայից Հայոց Թեմի Կաթողիկոսական Փոխանորդ Գերայ. Տ. Պետրոս Ծ. Վրդ. Մանուէլեանի հովանաւորութեամբ՝ Չորեքշաբթի, 22 Փետրուար, 2022ին երեկոյեան ժամը 8:30ին, Սբ. Վարդանանց Եկեղեցւոյ ներքնասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Արաբական Ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան հրատարակած «Մանուկներու Բացատրական Աստուածաշունչ»ի հայերէն տպագրութեան գինեձօնը:

Ներկայ էին՝ Սբ. Վարդանանց Եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ եւ Աստուածաշունչի Ընկերութեան Ծոցի Խնամակալ Մարմնի ատենապետ Աթ. Տ. Արտակ Ա. Զեյ. Զեհեանը, Արաբական Ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան ընդհանուր քարտուղար Դոկտ. Հրայր Ճեպեճեանը, «Մանուկներու Բացատրական Աստուածաշունչ»ի հայերէն թարգմանութեան սրբնաբան գարգացումի այս դարուն կը պահէ իր այժմեականութիւնը եւ նորովի կը մատուցուի:

Հունչ»ի հայերէն թարգմանութեան պատասխանատու Դոկտ. Արտակ Ճեպեճեանը, Ազգային Վարչութեան ներկայացուցիչներ եւ խումբ մը քուէյթահայեր:

Ձեռնարկին բացումը կատարեց Աթ. Տ. Արտակ Ա. Զեյ. Զեհեանը, որ ողջունելով ներկաները, անդրադարձաւ Աստուածաշունչի կենսական կարեւորութեան եւ այդ ծիրէն ներս Արաբական Ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան տարած աշխատանքներուն: Ան դիտել տուաւ, որ 1600 տարուան ընթացքին թէեւ եղած են շատ մը փոփոխութիւններ, սակայն Աստուածաշունչը չէ կորսնցուցած իր կարեւորութիւնը: Ան ուրախութեամբ յայտնեց նաեւ, որ Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութիւնը գիտութեան սրբնաբան գարգացումի այս դարուն կը պահէ իր այժմեականութիւնը եւ նորովի կը մատուցուի:

Ապա խօսքը տրուեցաւ Քուէյթի Ազգային Վարժարանի հայրենաւանդ ուսուցիչ Պրն. Ճորճ Արապթեանին, որ համապարփակ տեղեկութիւն տուաւ «Մանուկներու Բացատրական Աստուածաշունչ»ին

մասին: Ան ըսաւ. «Քրիստոնէութիւնը միայն կրօնք չէ, այլ՝ կենսակերպ, իսկ Աստուածաշունչը՝ կեանքի ուղեցոյց: Այս իմաստով հոյակապ գիրք է «Մանուկներու Բացատրական Աստուածաշունչ»ը, ուր մանկավարժական հիմունքներով ներկայացուած են Աստուածաշունչի դէպքերը եւ զանազան հարցումներով ու առաջադրանքներով զանոնք կապած մեր կեանքին»: Ան դիտել տուաւ, թէ գիրքը մատչելի դարձնելու նպատակով՝ պատմութիւնները շարադրուած են մանուկներուն համար դիւրամբնելի հայերէնով մը: Այնուհետեւ խօսք առաւ Արաբական Ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան ընդհանուր քարտուղար Դոկտ. Հրայր Ճեպեճեան, որ անդրադարձաւ Սուրբ Գիրքի հայերէն թարգմանութեան, հպարտօրէն նշելով, որ միայն հայերս զայն «Աստուածաշունչ» կոչած ենք: Ան ըսաւ նաեւ, որ անկարելի է հայուն ազգային ինքնութիւնն ու կրօնքը բաժնել իրարմէ:

Հունկ, Քուէյթի եւ Շրջակայից Հայոց Թեմի Կաթողիկոսական Փոխանորդ Գերայ. Տ. Պետրոս Ծ. Վրդ. Մանուէլեան մեծապէս գնահատեց ինչպէս «Մանուկներու

Բացատրական Աստուածաշունչ»ին ներկայացումը, նոյնպէս ալ անոր հայերէն հրատարակութիւնը, որ կատարուած է Արաբական Ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան կողմէ Դոկտ. Հրայր Ճեպեճեանի եւ անոր տիկնոջ՝ Դոկտ. Արտակ Ճեպեճեանի աշխատանքով: Գերայ. Հրայր Սուրբը յիշեց, թէ Դեկտեմբեր ամսուն աթոռոյս Գահակալ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետ, գնահատելով Դոկտ. Հրայր Ճեպեճեանի տարիներու վաստակն ու ծառայութիւնը՝ «Ս. Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով պարգեւատրած էր զինք: Աւարտին տեղի ունեցաւ աւանդական գինեձօնի արարողութիւն, գիրքերու մակագրութիւն եւ փոքրիկ հիւրասիրութիւն:

Ներկայ մը